

Skog & Ekonomi

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

”

Svensk skogsnäring ser med oro på de förslag som nu läggs av EU-kommissionen.”

Ulf Larsson, CEO SCA

Trävarumarknaden har vänt

Under det senaste året har trävarupriserna i snitt ökat med 115 %, ett rekord vi inte sett sedan efterkrigstidens Korea-boom. Sågverkens rörelsemarginaler, andra kvartalet, låg i flera fall över 30 %. Men Corona-boomen ser nu ut att ha nått sin vändning. I USA har priserna imploderat från extremnivåer och kanske redan bottnat. Världsmarknaden är avvaktande och trävarusäljarna ser prissänkningar i Kina och Nordafrika. Då Europeiska trävarupriser sätts kvartalsvis faller prissänkningen i början på oktober då USA-exponerade tyska sågverk behöver lasta ut större volymer på Englandsmarknaden. Flera sågverkschefer spår en mild prisjustering då den underliggande efterfrågan är god och lagren extremt låga. Vi tror dock på ett större prisfall då psykologin i marknaden förväntar sig en ordentlig sänkning från dagens extrema toppriser. Detta ändrar inte vår mycket positiva syn på sågade trävaror långsiktigt. Läs mer på sid 6.

EU-regleringar på Nordiska skogen hotar klimatsmarta investeringar i skogsindustrin

Det långsiktiga, nordiska skogsbruket har byggts på stabila regler, vilket nu förbytt med en bombmatta av förslag på regelförändringar från EU. I detta nyhetsbrev lyfter vi fram några av förslagen och beskriver exemplet LULUCF, EUs mål för kolinlagring. Detta placerar Sverige i absoluta EU-toppen med en ökning av inlagringen med 30 % till 2030. Eftersom skog och skogsprodukter står för hela svenska kolinlagringen torde ingen annan näring kunna bära detta krav, om det blir verklighet. Det skulle kunna innebära minskade avverkningsnivåer på uppemot 20 %. Bara denna osäkerhet kan bli förödande för skogsbruket och för investeringsviljan hos den långsiktiga och kapitalintensiva skogsindustrin. Här hotas framtida investeringar i klimatsmarta bioraffinaderier som är en del av lösningen på klimatkrisen. Läs teamartikel på sid 2.

2 Temaartikel:

- Bombmatta med nya regelförslag på skogen
- Listan på regleringsförslag är mycket lång
- Klimatrelaterade investeringar i skogsindustrin riskeras med ökad osäkerhet

6 Massamarknaden

- Rekordhöga massapriser står och väger men returfiber på galna nivåer

7 Trävarumarknaden

- Nu vänder trävarukonjunkturen!

8 Timmer & Massaved

- Förvånansvärt gott om virke i marknaden

9 Råd till skogsägarna

- Fortsatt läge för slutavverkning

10 Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

- Pontus Larsson, Skogssällskapet "Vi har haft en period med extrem efterfrågan på timmer i både Sverige och omvärlden"

11 Fastighetsmarknaden

- Sanslösa skogsmarkspriser men eftersläpning i norr

12 Ränta & Valuta

- Inflation- och tillväxttakt har toppat

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/skog-och-lantbruk

Temaartikel ökade regleringar på skogsbruket

Bombmatta med nya regelförslag på skogen

Skogsbruk är något av det mest långsiktiga vi håller på med i samhället. En investering du gör i dag kanske genererar en vinst om 100 år. Det ställer stora krav på kontinuitet och uthållighet hos ägaren, samt en stabil och tydlig omvärldspolitik och lagstiftning. En situation vi haft under mycket lång tid i det nordiska skogsbruket. Lagstiftningen har justerats med långa tidsintervall och förändringarna har byggt på politisk enighet efter gedigna utredningsarbeten.

Denna kultur har som i ett trollslag förbytts till en formidabel bombmatta av förslag på regelförändringar från såväl EU som från nationellt håll. Bakgrunden är den eskalerande klimatförändringen där politikerna nu sent omsider vaknat och yrvaket kastar ut förslag som en framvällande störtflod. Vi håller verkligen med om att vi har en klimatkris och att tiden är knapp att vända om ett samhälle som alltför sent insett det ohållbara i vår konsumtion och förbrukning av den fossila energin.

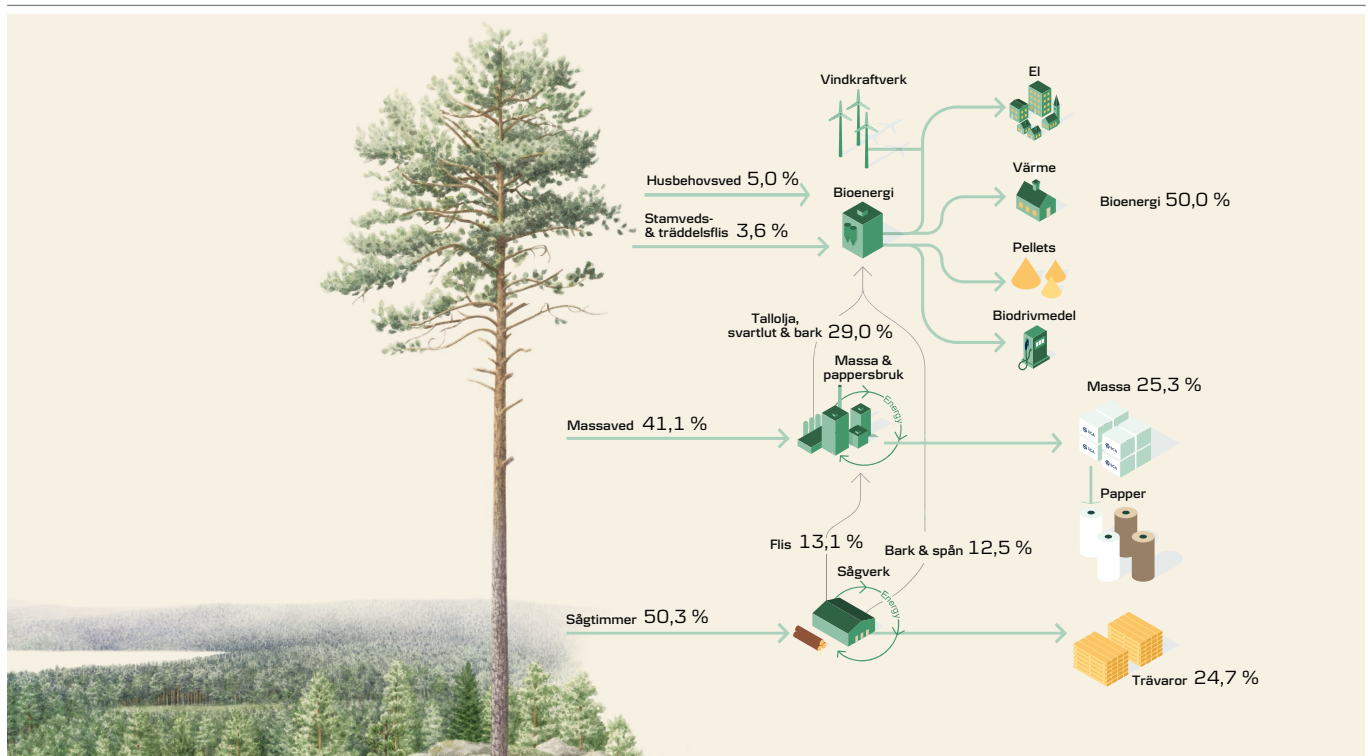
Men är det verkligen kris i det nordiska skogsbruket? Det är väl istället ett föredöme för övriga Europa och världen? Nordiskt

skogsbbruk är väl en av ytterst få industriella verksamheter där man lyckats att uthålligt bruka en naturresurs? Detta tycker i alla fall den nordiska skogsnäringen.

Skogsbruket kan hänvisa till ett "track record" som är svårslaget. De senaste 60 åren har man i Sverige lyckats med konststycket att öka den totala skogsvolymen med över 50 %. Samtidigt har man tagit ut hela den ursprungliga volymen två gånger. Det låter nästan för bra för att vara sant.

Under denna period har man i princip utrotat kemiska bekämpningsmedel i skogen. Man har blivit den i särklass viktigaste näringen för att behålla landsbygden levande. Årligen dragit in över 100 mdr kr netto i exportintäkter genom att såga trävaror till hus och koka massa till förpackningar. Man har utvecklat ett skogsbruk helt fokuserat på att maximera mängden sågtimmer, se figur 1. Men genom att också ta tillvara på restprodukterna har man successivt lyckats tränga undan fossil olja i energisystemet. Detta har gjort att bioenergi från skogen i dag utgör drygt 30 % av Sveriges totala energiförbrukning. Skogen och skogens produkter har etablerat sig som den i särklass största kolsänkan i Sverige.

Figur 1. Vad blir det av den Svenska skogen?

Beräkningarna bygger på avverkad och inmätt stamvolym inklusive bark under perioden 2015-19. GROT-volymer är ej medräknade. Beräkningar: Danske Bank. Källor: Biometria, Skogsstyrelsen, Rikstaxen, Skogforsk, Skogsindustrierna Illustration: SCA

Men det har tydligen inte hjälpt. Plötsligt skälls det på skogen från olika håll. Det är i alla fall så en stolt skogsnäring känner det, när den tar emot den ena rallarsvingen efter den andra från miljöorganisationer, EU-byråkrater och vissa inhemska politiker. Vi försöker med denna temaartikel översiktligt ge några exempel på förslag om regelförändringar som ligger framme och belysa några risker med dessa förslag.

Först måste vi dock understryka att vi inte tycker allt är bra i det svenska skogsbruket – allt kan göras bättre. Men som analytiker vill vi belysa riskerna med populistiska förslag mot en verksamhet som är exceptionellt långsiktig, bygger på ett nätverk av ömsesidigt beroende näringar och samtidigt är en viktig del av lösningen på klimatfrågan.

Listan på regleringsförslag är mycket lång

LULUCF, RED III, Taxonomin, Fit For 55, EUs-skogspolicy, Skogsutredningen, Artskyddsförordningen, etc och så fortsätter det. Listan kan göras oerhört lång med förslag från såväl europeiskt- som nationellt håll. Vi har med hjälp av ett antal sakkunniga experter försökt tolka skrivningarna i förslagen och plockat fram några exempel som vi tror kommer att påverka Nordiskt skogsbruk.

Taxonomin skogsbruk – EU

Ett regelsystem för att klassa vilka investeringar som skall betraktas som hållbara. Det kommer att påverka vart kapitalet styrs till nya investeringar och krediträntor. EU-kommissionens första förslag, i november 2020 betecknades, i princip, allt befintligt, nordiskt skogsbruk som icke hållbart. Efter kraftiga reaktioner mjukades skrivningen upp. I sin nuvarande beskrivs ändå en extrem byråkrati med exempelvis klimatnyttoanalyser för alla skogsfastigheter större än 13 ha.

Taxonomi skogsbruk, tillägg – EU

Endast ca 5 månader efter att ovanstående förslag kom i sin "slutversion" så kom en komplettering angående biodiversitet (den 4 augusti 2021). Här finns en mängd detaljrika förslag som drastiskt kan påverka nordiskt skogsbruk, nedan några korta axplock:

- Skog där det inte skett avverkning på 60 år skall sparas för naturvård.
- Hyggesfritt skogsbruk skall eftersträvas, vilket upprepas i många förslag
- Inom varje skördeområde skall man eftersträva en ojämn åldersstruktur, med träd i alla åldrar från plantor till mogna och döda träd. Man skall spara minst 30 st gamla evighetsträd per hektar.
- I skog som uppkommer genom plantering eller sådd skall 20 % avsättas för naturvård.
- Varje bestånd ska bestå av minst tre inhemska trädslag och minst 20% av varje trädslag

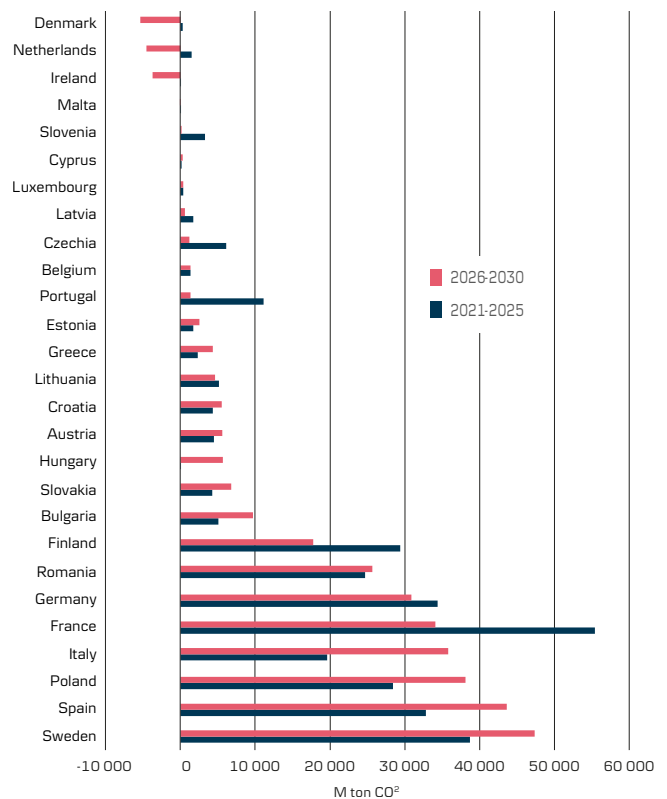
RED III - EU

Renewable Energy Directive nr 3 är ämnat att reglera förnybar energi och har en mängd förslag som kan ge djupgående konsekvenser för skogsbruket och skogsindustrin. Bland annat vill EU-kommissionen begränsa bioenergiuttag från äldre skogar, att man inte skall ta bioenergi ur grövre sågtimmer och man reglerar trakthyggesstorleken.

LULUCF – EU

LULUCF är EUs förordning för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk, (Land Use Land-Use Change & Forestry). Den reglerar hur utsläpp och upptag av växthusgaser från skog och mark skall bidra till EUs reviderade klimatmål. Kommissionen föreslår nu att kolinlagringen från skog och mark skall öka för att kompensera för andra sektorer utsläpp. Per medlemsland sätts ett bindande mål på ökad kolinlagring fram till 2030. De föreslagna kraven sätter Sverige i absoluta Eurotoppen, se figur 2.

Figur 2. Fördelningen för kolsänkor från LULUCF-förordningen och det reviderade förslaget från EU-kommissionen som publicerades den 14 juli 2021.

Graf baserad på appendix för nuvarande och kommande period där nya nivåer ska uppnås senast 2030.

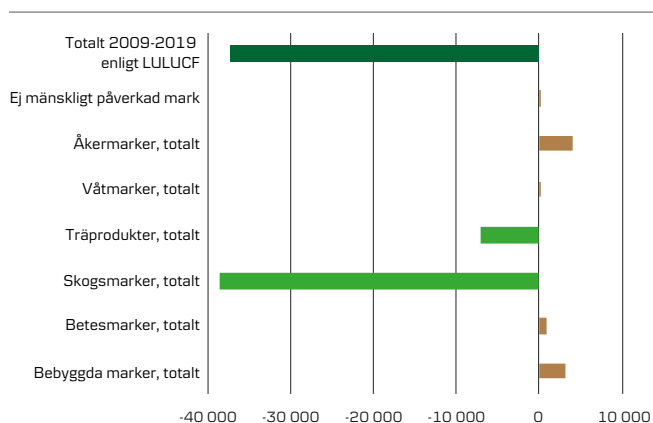
Källa: EU-kommissionen, Iskogen.se, Armas Jäppinen

LULUCF tar indirekt över nationell skogspolitik och kan minska avverkningarna med ca 20 %

Vi upplever att detta direktiv kan ge de största konsekvenser för svenskt skogsbruk i framtiden. Orsaken är att det endast är skog/skogsmark samt inlagring i träprodukter som står för en kolinlagring av betydelse, se figur 3. Övriga poster ger netto-utsläpp enligt Sveriges officiella klimatrapporering. Sveriges totala kolinlagring per år har legat relativt stabilt under lång tid och var under perioden 2015–2019 ca 36,4 mio ton. Denna motsvarar i stort skogens inbindning på ca 37–38 miljoner ton. Det nya kravet från EU-kommissionen är att Sverige skall ha en kolinlagring på 47,3 mio ton 2031, en ökning med 30 %. Som jämförelse kan man ta Finland, som har nästan lika mycket skog som Sverige, där kravet ligger på ca 17 mio ton.

Figur 3. Upptag (inlagring) och utsläpp av växthusgaser enligt LULUCF per delsektor (Genomsnitt 2015–19).

Källa: Naturvårdsverket

Vi ser inte att det är någon annan kategori än skogen som skall kunna öka inlagringen. En potentiell tillväxtökning omöjliggörs av övriga förslag som kräver ökad avsättning, kontinuitets-skogsbruk, naturlig förnyring, etc. Då återstår bara alternativet att drastiskt minska avverkningsnivån.

Kjell Andersson, Näringspolitisk chef på SVEBIO, har gjort ett försök att uppskatta hur mycket det ökade kravet enligt LULUCF skulle ge i minskad avverkning. "Förslaget är en ökning på 10,9 milj ton CO², vilket enligt vår beräkning motsvarar cirka 14,8 milj m³sk, eller cirka 16–17% av den nuvarande avverkningsnivån."

Vi noterar att då har SVEBIO inte tagit med den negativa effekt som en minskad avverkning ger eftersom inlagringen i träprodukter också minskar. Konsekvensen blir krav på ännu lägre avverkning.

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef
SVEBIO

LULUCF är ett tydligt exempel på där EU indirekt tar över den nationella skogspolitiken för Sverige.

Planekonomiskt tankesätt i svårlästa texter från EU

När man försöker penetrera EUs olika förslag slås man av både tonfall och innehåll. Förslagen innehåller ofantliga mängder text som ofta är exceptionellt svårläst, ostrukturerad och i flera fall direkt motsägelsefull. Förslagets detaljeringsgrad är ofta mycket hög samtidigt som andra delar är svävande med stort tolkningsutrymme. Sammantaget genererar detta ett mycket stort mått av osäkerhet hos mottagaren vilket tyvärr underblåser konfliktsituationer mellan exempelvis skogsägare och naturvårdsorganisationer. Inget kan vara mer olyckligt.

Att EU ens försöker sig på att styra skogsbrukandet med enhetliga regler för hela Europa måste anses som naivt. Europa spanner över en mängd olika skogstyper från nordens taiga-skogsbälte med sina barrskogar över tempererade lövskogar till subtropiska områden i Sydeuropa. Dessutom har skogshistoriken och beroendet av skogen en enorm spännvidd mellan medlemsstaterna. Hur man än genomarbetar förslagen så kommer utformningen ändå inte passa någonstans. Att frångå nationella policys är därför både farligt och kontraproduktivt. Texterna utstrålar också ett planekonomiskt tänk där den överordnade staten, EUs byråkrater, kan och vet bäst.

Anpassningen till Europas ca 16 miljoner privata skogsägare är ofta svår att finna, förutom när man exempelvis går ned till 1,3 hektarsnivån för kravet på en klimatanalys. Allt detta riskerar att ge en kraftig motreaktion från hela denna kader av miljö- och klimatengagerade skogsägare. De som faktiskt äger och brukar skogen och därigenom känner sina marker bäst.

Sist men inte minst saknas anpassning till de kommersiella drivkrafterna som ger industrin och näringslivet den trygghet som behövs för framtida investeringar i klimatsmart teknik. Det var ju nu alla dessa investeringar skulle göras! I slutändan är det ändå hos skogsägarna, i skogsbruket och i industrin som framtidens än mer miljö- och klimatanpassade skogsbruk måste byggas.

Ulf Larsson, CEO SCA

Svensk skogsnäring ser med oro på de förslag som nu läggs av EU-kommissionen. Flera länder med Tyskland och Frankrike i spetsen har rutit ifrån och påmint EU-kommissionen och kommissionär Timmermans om att skogsfrågor är nationell kompetens. Trots det räknar vi med att Kommissionen genom förslag till uppdaterad LULUCF-förordning kommer att ställa högre krav på skogsnationer som Sverige och Finland att avsätta mer skog att agera passiv kolsänka. Det vore olyckligt för Sverige, investeringsklimatet i näringen, för de 114 000 arbetstillfällena som svensk skogsnäring bidrar med och sist, men inte minst för klimatet.

Klimatrelaterade investeringar i skogsindustrin riskeras med ökad osäkerhet

Som vi kan tolka förslagen så skulle avverkningsnivåerna i Sverige behöva minska med tvåsiffriga procentnivåer, sannolikt uppemot 20 % om enbart LULUCF förslaget går igenom. Vi får gå tillbaks ca 15 år för att hitta dessa avverkningsnivåer. Sänkningarna skulle då likna de som skett i exempelvis kanadensiska British Columbia.

Ökad osäkerhet höjer alltid tröskeln för långsiktiga och storskaliga kapitalinvesteringar. I skogsindustrin blir de flesta investeringar i mångmiljardklassen. Det är alltid otäckare att satsa stora summor pengar i något där man upplever att förutsättningarna är på väg att ändras.

En osäkerhet om framtida avverkningsnivåer kommer att minska viljan att investera i nya bioraffinaderier, eller bygga ut existerande cellulosaindustrier. Ägarna kan även reagera genom att skjuta på stora underhållsinvesteringar, ofta soda-pannor i massabruk. Effekterna syns inte förrän på längre sikt men då är det oftast för sent att vända skutan - underhållet och produktionen är så eftersatt att det inte är värt att investera för att bevara anläggningen.

Vi kan visa tydliga exempel från den nordamerikanska skogsindustrin. En toxisk kombination av ökade regleringar kombinerat med insektsangrepp har lett till en negativ spiral av minskat veduttag, minskad investeringsvilja, eftersatt underhåll och avsaknad av nyinvesteringar. Jämfört med 1990-talet har investeringsnivån i den kanadensiska skogsindustrin halverats och det är främst den mer kapital- och tekniktunga pappers- och massaindustrin som drastiskt minskat investeringsnivån. 1990-talet var inte något bra decennium för skogsindustrin, trots detta så investerades totalt 2,6 miljarder kanadensiska dollar under perioden. Detta kan jämföras med drygt 0,8 miljarder under det senaste decenniet. Sedan år 2000 har nästan hälften (48%) av alla jobb inom den kanadensiska pappers- och massaindustrin försvunnit och drygt en tredjedel av alla jobb i sågverken.

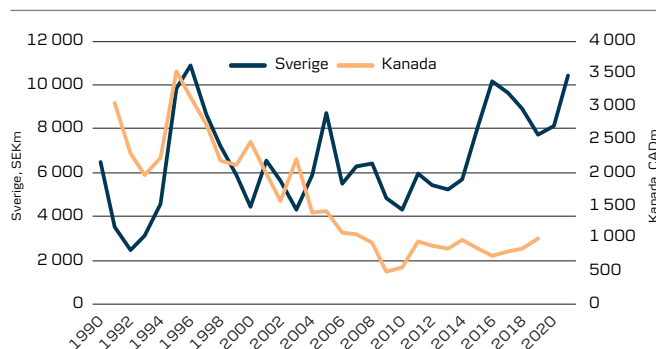
Tabell 1. Projektlista för biodrivmedel.

Företag	Ort	Råvara	Kvalitet	GWh	Start
Byggsfas					
Envigas, Projekt II	Bureå	Trä	Pyrolysolja, biokol, biogas	i.u.	2021
Pyrocell	Gävle	Sågspån	Pyrolysolja	250	2021
St1	Göteborg	Blandade oljor	HVO, biojetbränsle	2 360	2022
Planeringsfas					
SCA Östrand	Timrå	Råtalloja	Råtaldiesel	944	i.u.
Suncarbon	i.u.	Lignin	Bioolja	590	2022
Liquid Wind	Örnsköldsvik	BioCO ₂ +vätgas	Metanol	i.u.	2024
SCA Östrand	Timrå	Lignin, sågspån mm	Bioolja	2 360	2024
Preem	Lysekil	Blandade oljor	HVO, biobensin, mm	9 000	2024
Sekab	Örnsköldsvik	Barrträ	Etanol, lignin, biogas	i.u.	2024
St1	Göteborg	Trä	HVO	4 720	2025
Värmlandsmetanol	Hagfors	Trä	Metanol	i.u.	i.u.
Quantafuel	Malmö	Plastavfall	Bioolja	280	i.u.
Södra	Värö	Trä	Metanol	88	i.u.
Colabitoil	Norrundet	Etanol	HVO	5 899	i.u.
Energifabriken	Karlshamn	Rapsolja	Bioolja, RME	504	i.u.
Renfuel	i.u.	Lignin	Ligninolja (Lignol)	354	i.u.

Källa: Svebio

I Sverige med en stabil skogspolitik och där virkesförråden och tillväxten i skogen, under lång tid, har ökat kontinuerligt, så har skogsindustrin visat på en stigande investeringstrend med en kraftig satsning de senaste fem åren, se figur 4.

Figur 4. Investeringar i pappers- och massaindustrin Sverige och Kanada.

Källa: SCB, Statistics Canada

Osäkra framtidsutsikter påverkar investeringsviljan i allmänhet men när det gäller nya tekniker blir tröskeln ännu högre. Svensk skogsindustri har på senare år allt mer börjat intressera sig för vidareförädling av olika biprodukter för tillverkning av olika former av gröna kemikalier och i första steget främst biodrivmedel. Nästintill världens alla fordon drivs fortfarande med fossila bränslen och omställningen till el kommer att ta mycket lång tid. Skall omställningen gå fort så återstår bara biodrivmedel och potentialen är enorm. Även om det sker en del mindre industri-satsningar och projektlistan är lång, se tabell 1, så har de riktigt stora investeringarna uteblivit. Den största anledningen till detta har just varit politisk osäkerhet. Kombinationen av en oklar råvaruförsörjning och indikationer på att EU kan komma att begränsa användningen av restprodukter från skogsbruket skulle definitivt sätta käppar i hjulet för investeringar i detta område. Givet att biodrivmedel är ett viktigt steg på vägen mot bioplaster och andra gröna kemikalier så kan EUs regleringar stoppa hela den skogs-kemiska revolutionen som nu står för dörren.

Massamarknaden

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på
Danske Bank Markets Sverige.
www.danskebank.com

Rekordhöga massapriser står och väger men returfiber på galna nivåer

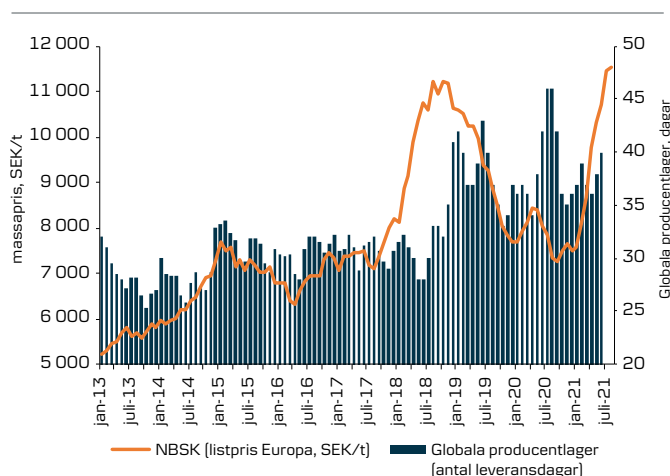
Massamarknaden har inte väckts ur sin sommarslumner ännu. I början av sommaren fick Europeiska producenterna igenom ungefär hälften av den annonserade prishöjningen på \$80 och sedan dess har listpriset på långfibrig sulfatmassa legat kvar på det historiska rekordpriset om cirka \$1340 per ton, se figur 5.

Efter att spotpriset i Kina fallit under början av sommaren ligger det nu stabilt cirka \$100 under det justerade Europeiska nettopriset [- 30-40 % rabatt på listpriset], se figur 6. Ser man till Shanghaibörsens mer volatila terminspriser, så har visserligen priset under våren stannat upp och faktiskt återhämtat sig något under sommaren. Det ligger dock fortfarande klart under de europeiska priserna. De nordiska producenter vi talat med säger att de ser en fortsatt god efterfrågan i Europa. Vi tror inte att de europeiska priserna kommer att stiga om inte också priserna i Kina går upp. Skulle priserna i Kina däremot börja falla igen så brukar de europeiska priserna följa efter.

Det är inte bara massapriserna som är på all-time-high, utan även returpapperspriserna har rusat i höjden. Av en total fibermarknad på cirka 385 miljoner ton står massa för cirka 175 miljoner ton medan returfiber står för 201 miljoner ton. Returfiber går huvudsakligen till förpackningar av olika slag men en växande del även till mjukpapper. Eftersom dessa två fibrer delvis är substituerbara påverkar marknaderna varandra. Vad som sker på returpappersmarknaden har alltså en stor påverkan på massamarknaden. Pandemin har haft en kraftig effekt på returpapperspriserna. I Europa har priserna gått från en nivå kring €30 per ton till närmast ofattbara €160, på den största kvaliteten, OCC (old corrugated containers, gamla wellpappkartonger), som främst används för produktion av ny förpackningar, se figur 7.

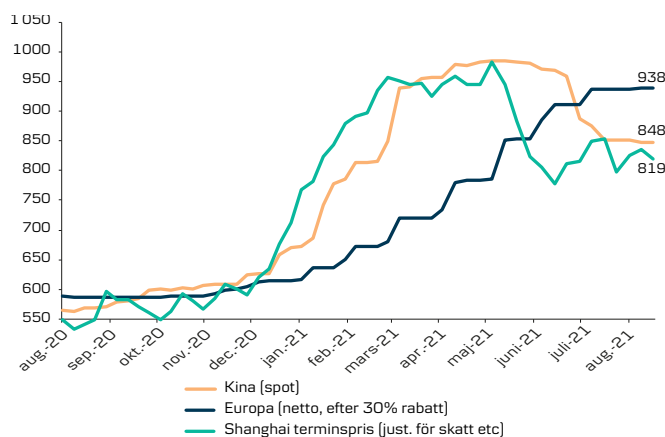
Priset har drivits av att pandemin försvårat insamlingen av returfiber kombinerat med ökad e-handel, vilket medför en ökad förbrukning av wellpappförpackningar. Även om insamlingen lär komma igång igen så kommer ökningen i e-handeln fortsätta. Kina har i år även förbjudt import av returpapper som sista steget i en åtstramning som påbörjades 2017. Även det har skapat turbulens. Något som vi tror kan bidra till högre returfiberpriser är att en ökad insamling kräver att man söker sig till allt svåråtkomligare källor som kräver mer och dyrare bearbetning. De "lågt hängande frukterna" har så att

Figur 5. Massapriser och globala producentlager

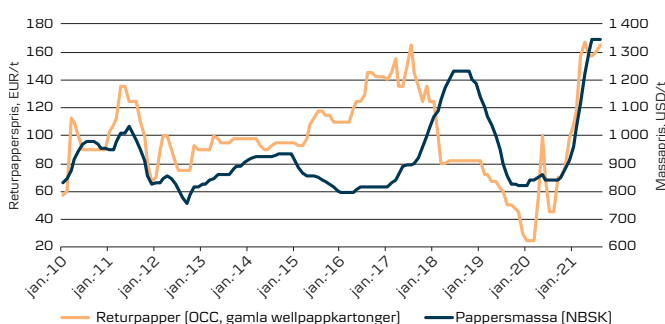
Källa: FOEX, FactSet, PPPC

Figur 6. Priser på långfibrig sulfatmassa justerat för rabatter och skatter etc (USD/t)

Källa: FOEX, SHFE, Danske Bank Equity Research

Figur 7. Priser på returpapper och massa i Europa

Källa: RISI

säga redan plockats. De nya volymerna kommer att vara dyrare och därmed pressa upp priserna. Detta är motsatsen till vad vi oftast ser i massamarknaden där ny produktionskapacitet oftast har en lägre produktionskostnad och då pressar priserna. Vi tror att den kommande dynamiken på returfibermarknaden kan komma att ge stöd även åt högre massapriser på sikt.

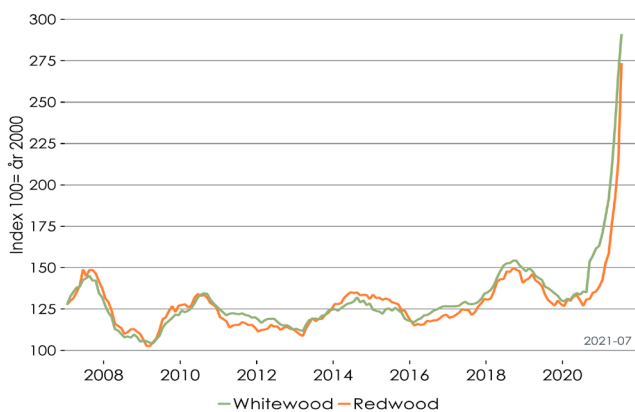
Trävarumarknaden

Nu vänder trävarukonjunkturen!

Under det senaste året har vi sett en av historiens mest spektakulära trävaru-boomer. Som det ser ut nu så höll den bara ett år och allt talar för att vi ser vändningen just nu.

Från sommaren 2020, juli-juli, har det genomsnittliga exportpriset på trävaror från Sverige ökat med 115 %, se figur 8, både för gran och furu. En höjning som ligger i paritet med efterkrigstidens Korea-boom 1951. Under hela detta år har sågverkschefernas euforiska glädje haft en underton av ångest. Frågan har varit – När vänder det och hur brant blir fallet? Svaret på den första frågan är – Det vänder nu! Huvuddelen av Europaexporten förhandlas kvartalsvis. Därför kommer sågverken att ha en månad till med rekordpriser på de största volymerna. Sågverkens marginaler slår också rekord, se figur 14 nästa sida.

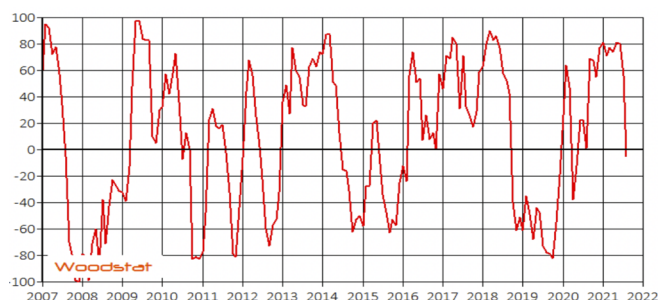
Figur 8. Exportpriser trävaror gran och furu, index 2000.

Källa: Skogsindustrierna

USA-marknaden har fullkomligt imploderat, från fantasiprisnivån på ca 1.700 USD per boardfeet' den 7 maj, till mer modesta nivåer runt 450-550 USD, i skrivande stund. I maj och juni fick de som skeppade virke till USA mer än dubbelt betalt jämfört med att sälja på Europa. Nu är läget det motsatta, men Europamarknaden är mycket avvaktande. I MENA-området (Mellanöstern/Nordafrika) justeras nu priserna ned och vi har hört flera exempel på prissänkningar runt 50 USD, drygt 10 %. Priserna sjunker även i Kina som under senare tid inte accepterat de höga prisnivåerna.

Figur 9: Exportpris för trävaror de närmaste tre månaderna uppskattat av sågverken, balanssiffra, sista observation augusti.

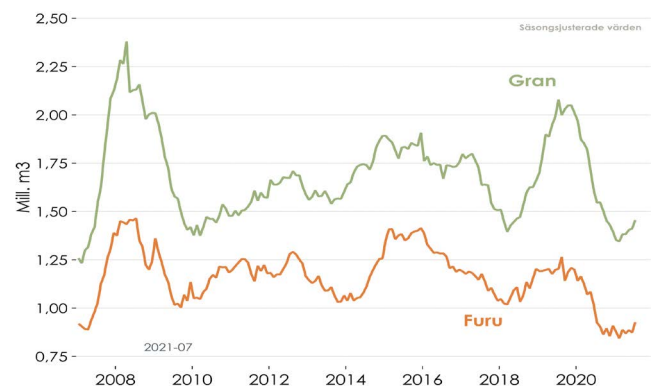

Källa: Woodstat

Hur brant och djupt blir fallet?

Frågan nu alla ställer sig är om detta bara är en sättning till en lägre, men ändå bra prisnivå, eller kommer situationen från Kina-boomen 2008 att upprepa sig? Då sjönk priserna ned under startnivån redan året efter. Detta är ju vad som skett i USA. Vi tror inte på ett så dramatiskt fall eftersom marknaden i grunden är bra, lagernivåerna är fortfarande rekordlåga, se figur 10, Kanada drar ned sågproduktionen kraftigt och det sker fortfarande kapitalinjektioner i många av världens ekonomier. Med det sagt tror vi ändå på ett mycket kännbart fall på mellan 25-40 %. Detta enbart av den enkla orsaken att fallhöjden är så stor. Prisnivåerna har varit galna och psykologin i marknaden är inställd på en redig korrektion. Skulle priserna falla med exempelvis 40 % så skulle det ändå vara till en historiskt hög prisnivå på en mer normaliserad marknad, där sågverken kommer att fortsätta göra goda vinster.

Figur 10: Lagervolymer sågade trävaror i Sverige gran och furu, miljoner m³, säsongutjämnat.

Källa: Skogsindustrierna

Vad händer med USA-marknaden?

När Covid-situationen gjorde att alla stannade hemma startade en hemmabyggarvåg av aldrig skådat slag. USAs byggarbutikerna kunde inte få nog med virke, priserna steg och alla flockades kring guldkalven USA. Sågverken drog upp produktionstakten. Samtidigt ökade husbyggandet dramatiskt och allt byggmaterial efterfrågades. Det blev brist OSB-skivor samtidigt som logistikproblem gjorde att byggkomponenter fastnade i Kina. Husbyggandet bromsades då kraftigt. När sen vaccineringarna löpte på, började folk leva som vanligt igen. Det var inte lika roligt att snickra hemma längre, verandan var ju redan byggd! Byggarbutikerna hade helt plötsligt alldeles för mycket trävaror – marknaden tvärnitade – priserna rasade.

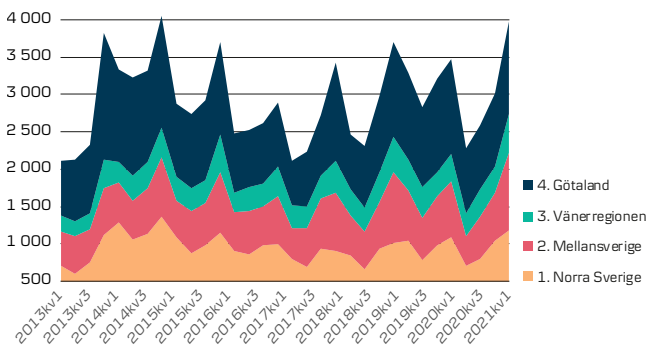
Kanadensiska sågverk som köper statligt timmer på priser kopplade till trävarupriset med ca 5 månaders fördröjning hade haft en astronomisk lönsamhet under vårens trävarurally. Nu är däremot situationen den motsatta med brutala förluster på allt som sågas. Det börsnoterade Canfor har gått ut med en produktions-sänkning på 20 % och sannolikt följer de andra sågverken efter. Det är en helt ny situation.

Timmer & Massaved

Förvånansvärt gott om virke i marknaden

Svenska sågverk har sågat så mycket de bara kan för att utnyttja det vidöppna fönstret med rekordpriser. Mot denna bakgrund skulle man kanske kunna tro att det är ont om timmer i marknaden. Den generella bilden vi får är däremot att de allra flesta sågverk upplever en god timmerförsörjning och har gjort det under det senaste årets galna trävarurally. Lagervolymer på timmer ökade till och med i hela landet under våren och låg paradoxalt på den högsta nivån sedan lågkonjunkturen 2013-14, se figur 12. Lagren har visserligen sjunkit något sedan dess, men helt uppenbart har avverkningsviljan hos skogsägarna varit stor. Dessutom har barkborreskador tvingat fram volymer i ett band från Värmland till Södermanland och Uppland. Slutavverkningarna har i sin tur drivit ut massaveden och med hög sågproduktion har mängden cellulosafälls legat på rekordnivåer. Fiberindustrin har mycket gott om ved och massavedslagren fortsätter att vara höga.

Figur 12. Lager barrsågtimmer Sverige per region, 1000 m³fub.

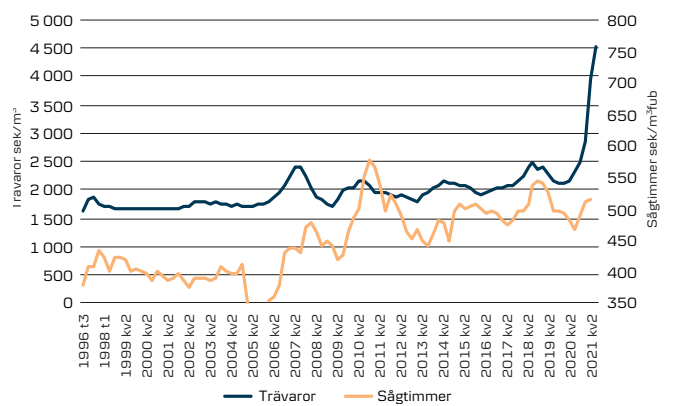
Källa: Skogsstyrelsen

Rekordstor prisskillnad mellan trävaror och timmer

Timmerpriserna har gått upp i hela landet även om prisuppgången i norr varit marginell. Om vi bortser från södra Sverige, där priserna nu ligger på absoluta toppnivåer, så har prisökningarna på timmer varit betydligt lägre än man kunde förvänta sig under det senaste årets trävaruboom. Differensen mellan timmer- och trävarupris har aldrig varit större och skillnaden sticker verkligen ut historiskt, se figur 13. Orsaken är helt enkelt att industrin haft gott om timmer. Vi tror också att Södras timmerprishöjning på 30 kr/m³fub kom i absolut "grevens tid". Det var sannolikt inte brist på timmer till Södras sågar som genererade denna prishöjning, utan snarare att lönsamheten hos sågverksrörelsen hade stuckit i ögonen på skogsägarna. Vår generella bild är att det var sista prishöjningen för den här sågverkskonjunkturtoppen. Bilden är liknande när det gäller massaveden. Priserna på avsalumassa har legat på rekordnivåer, men industrin har fått virke och vedpriserna har justerats marginellt. Vi ser inte någon prishöjning på massaved komma framöver heller.

Figur 13. Exportpris trävaror sågat & hyvlat (vänster) timmerpris snitt Sverige (höger).

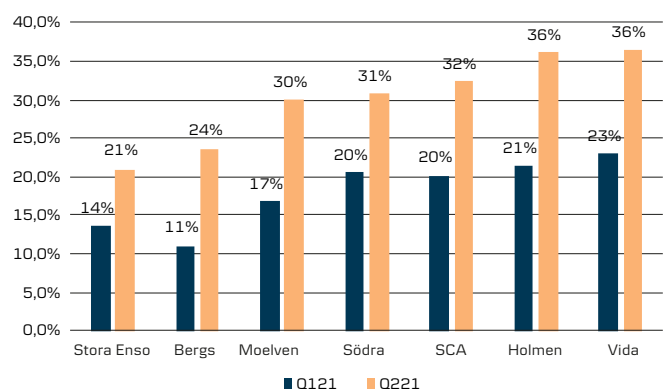

Källa: SCB, Skogsstyrelsen, Danske Bank (trävarupriser omräknade från index)

Sågverken klyver guld och visar rekordresultat.

Vi har nedan sammanställt ett antal sågverks kvartalsresultat, figur 14. De är minst sagt spektakulära. Vidas siffror, (ett estimat utifrån Canfors redovisning), sticker som vanligt ut men Holmen är uppe på samma nivå, vilket inger respekt. Den riktigt höga hävstången har ju funnits för konstruktionsvirke av gran på USA-marknaden. SCA och Moelven som, vad vi vet, inte opererar där ligger ändå med spektakulära resultat. Vi kommer att sannolikt att se ännu högre marginaler under kvartal 3, men sen vänder det.

Figur 14. Rörelsemarginal Q2 21

Källa: Bolagsrapporter

Råd till skogsägarna

Fortsatt läge för slutavverkning

Vi bedömer att timmerpriserna nu nått toppen och vill man ta del av denna period med höga priser så bör man kanske passa på i höst. Vi tror att många skogsägare kommer att avverka i höst och att en eventuell nedjustering av timmerpriserna då kan komma om lagren fylls på för fort. Men som sagt det är bara i Sydsverige som timmerpriserna är historiskt höga. Även om vi tror på sänkta trävarupriserna i höst, så är vår långsiktiga tro på trävaror mycket positiv. Vi tror därför på ett fortsatt stort sug efter timmer även om toppen just nu är nådd.

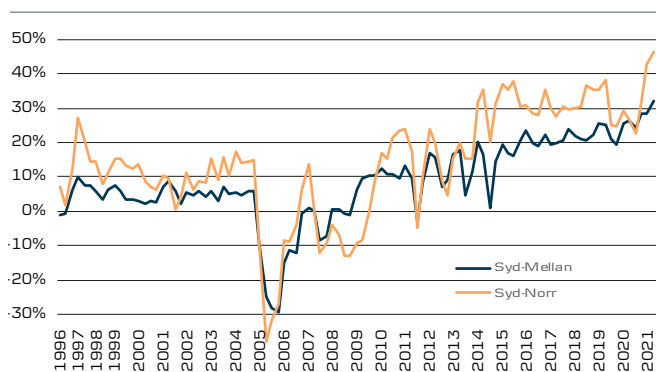
Massavedspriserna borde stiga på sikt

Vår långsiktiga tro är en ökad efterfrågan på all fiberved utifrån att vi globalt måste minska mängden fossila produkter som måste ersättas med förnyelsebara. Detta gäller under förutsättning att industrin känner framtidstro, se Temaartikel sida 2. Vi ser stora framtidssatsningar komma med Stora Ensos utökning i Skoghall Värmland och att Metsä Fiber nu projekterar sin jätteanläggning i finska Kemi. Men just nu har vi stängningen av SCAs Ortviken och Stora Ensos nedläggning i Kvarnsveden. Skogsägarna i mellersta och norra Sverige får därför räkna med förhållandevis låga massavedspriser under de kommande åren. Detta även om massamarknaden är mycket god. Vi avråder ändå med skjuta upp gallringarna. Under förutsättning att du inte bedriver gallringsfritt skogsbruk så är det oerhört viktigt att både röja och gallra i tid. Det är då du danar beståndet och styr tillväxten till de träd du vill satsa på.

Fortsatt ökad prisskillnad mellan syd och norr

Eftersom utvecklingen går åt fel håll kan vi inte låta bli att ta upp denna fråga igen. Prisskillnaden på sågtimmer mellan Sydsverige och Mellansverige har stigit till 32 % och mellan Syd och Norr är prisskillnaden hela 46 %, se figur 15. Detta enligt Skogsstyrelsen prisstatistik. Dessa prisskillnader är inte rimliga, speciellt som Sydsvenska sågverk ofta ligger i topp på lönsamhet. Vi vet att några känner sig trampade på tårna här och vill hävda att prisstatistiken inte visar hela sanningen. Det kan säkert vara så men det har ingen betydelse. Sågkonkurrensen i norr måste vara för låg.

Figur 15. Procentuell prisskillnad på timmer mellan region Syd-Mellan och Syd-Norr.

Källa: Skogsstyrelsen

Granbarkborreangreppen fortsätter

Det ser ut som att barkborreangreppen lugnat sig något i, det så hårt drabbade, sydöstra Sverige. Däremot verkar angreppen i Mellansverige fortsätta med oförminskad styrka. Som skogsägare måste du gå ut och inventera dina skog för att säkerställa att du inte tappar stora virkesvärden. Känner du dig osäker på hur du skall göra så tag hjälp. På Skogsstyrelsen hemsida finns massor av bra information.

Södra Sverige

I syd har det varit väldigt höga priser på framförallt granposter under sommaren men vår känsla är att de högsta prisnivåerna nu passerat. Södras prishöjning, den 27 augusti, på timmer med 30 kr/m³ub kändes inte självklar utifrån ett timmerförsörjningsperspektiv. Övriga aktörer kommer sannolikt att följa efter och vi tror att höstens virkesflöde kommer att bli mycket starkt och att man bör passa på innan priset eventuellt sänks igen.

- Röj och gallra dina skogar nu när det blir svalare och löven faller av
- Bra läge för gallring
- Slutavverka – mycket bra priser på både tall- och granposter för tillfället
- Glöm inte barkborren

Mellansverige

I skrivande stund har inte Mellanskog följt efter Södra prishöjning på timmer. En höjning kan komma men logiken talar för att priset ligger fast. Detta gäller framförallt i södra delarna av Mellansverige som drabbats hårt av granbarkborre. I detta område kan man som skogsägare kolla runt angående prisläget. De flesta industrier har väldigt gott om timmer men det kan variera. Utbudet på talltimmer har ju inte varit lika stort och enskilda sågverk kan ha brist, vilket skulle kunna ge en högre betalningsvilja. Ligger din skog längst i söder så kan du även fråga köpare söderut.

- Ut och inventera barkborreskador
- Hösten är en underbar period att gå ut med röjsågen
- Vettiga timmerpriser ger gott läge att slutavverka

Norra Sverige

Här är vi förvånade över att inte timmerpriserna dragit iväg mer. Listpriserna är förvånansvärt låga i norr. Norra Skog har tagit fram en ny vinstdelningsmodell, vilket kan vara en bidragande orsak och nedläggningen av Östavallssågen kan vara en annan. I vilket fall tror vi inte att timmerpriserna stiger något mer och skall du avverka i vinter så är det lika bra att teckna nu. Vi upplever att vi har den största prisspridningen i norra Sverige och att det därför är extra viktigt att kolla runt bland köparna.

- Ut och röj
- Vissa områden har stora törskate- och viltskadorna i norr så kolla dina ungskogar
- Förstagallra men undvik grövre gallringar – vi tror priserna blir bättre på sikt
- Vid slutavverkning kolla prisnivåerna

Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

Pontus Larsson
Virkeschef, Skogssällskapet
www.skogssallsskapet.se

Timmer: Vi har haft en period med extrem efterfrågan på timmer i både Sverige och omvärlden. I Baltikum och Tyskland har priserna varit mycket höga vilket ökat exporten från Sverige. Det är något lugnare nu och jag upp-
lever att de allra flesta sågverk i dag

har en god försörjningssituation. Det är inte lika hårt tryck efter virke och de allra högsta rotpostpriserna tror jag redan vi sett. Detta bottnar i osäkerheten på trävarumarknaden där man ändå signalerar en vändning inte minst i USA. I Mellansverige driver också barkborresituationen på avverkningarna vilket ger mycket timmer i dessa områden.

Massaved: Det är gott om massaved i systemet över hela Sverige och bedömningen är att priset ligger stabilt. Ett läge som sannolikt kommer att bestå så länge sågverken kör för fullt.

Erik Eliasson
Marknadschef, Norra Timber
www.norratimber.se

Allmänt: Mycket av vår tid går nu till att möta den stora mängden av nya krav på inskränkningar inom det privata skogsbruket. En ödesfråga för hela skogsbruket och i synnerhet för oss i Norrland.

Trävaror: Även om priserna rasat i USA och Kina förhandlat till sig kraftigt sänkta priser på trävaror från Ryssland så ser vi ännu inte några prissänkningar på våra huvudmarknader. Före semestern märkte vi att vissa köpare blev lite mer försiktiga och kontrakten blev kortare. För tryckimpregnerat ser vi också en säsongsmässig dämpning av efterfrågan, från rekordhöga nivåer. Man måste komma ihåg att lagernivåerna ännu är extremt låga och den underliggande efterfrågan faktiskt är god. Jag räknar ändå med en viss korrigerande av trävarupriserna på våra marknader i Europa och Sverige, men inget ras.

Timmer: Det är mycket gott om timmer och avverkningsviljan har ökat hos medlemmarna. För att långsiktigt jämma ut virkesflödet har vi inte gjort några större prisjusteringar utan bestämt att medlemmarna istället får del av resultatet genom en ny vinstdelningsmodell som nu lanseras.

Olle Berg
Marknadschef, Setra Group
www.setragroup.com

Trävaror: Vi har en ny marknadssituation, även om vi inte ser någon stor förändring i själva trävarukonsumtionen på våra huvudmarknader. Två faktorer styr marknaden för tillfället. De överhettade futurespriserna i USA har rasat och förbrukningen i Kina har

minskat vilket gett prissänkningar där på 60-70 USD. Även om jag tror att USA-priserna går upp igen så ser vi en kommande dämpning i priserna. Det är redan nu svårt att få ut de högsta priserna i Mellanöstern. Vi ser alltmer konstruktionsvirke gå från Tyskland till den så viktiga Englandsmarknaden. Det är också där höstens stora frågetecken avgörs. Till vilket pris hittar man balansen?

Roger Johansson
Marknadschef, Syd Sveaskog
www.sveaskog.se

Timmer: Det är fortfarande ett stort sug efter timmer men sättningen på USA-marknaden har gjort att sågverken nu börjar skönja en vändning. Timmerpriserna är goda i hela landet men avverkningsviljan är också hög så sannolikheten för ytterligare pris-

höjningar har minskat.

Massaved: Massapriserna är ju jättehöga och man skulle kunna tro på prishöjningar för veden. Men mycket slutavverkning och hög sågproduktion ger så mycket massaved och cellulosafällis att industrin får sitt virke ändå. Enda undantaget är lövmassaved där vi ser vissa brister. Därför är det inte omöjligt med någon prisjustering på lövmassaved i Mellansverige och norrut.

Skogsfastighetsmarknaden

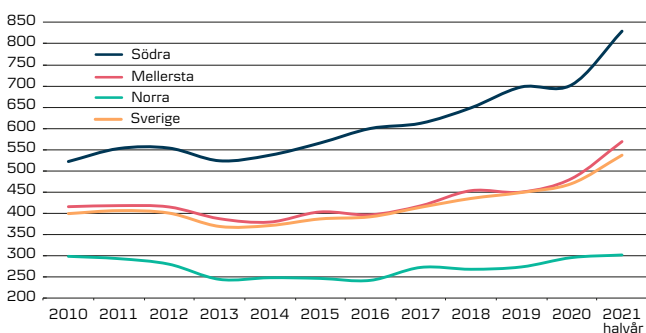
Erik Backman
Skogs & Lantbruksspecialist
Danske Bank Östergötland
www.danskebank.se

Sanslösa skogsmarkpriser men eftersläpning i norr

Toppnoteringarna på skogsmark har avlöst varandra. Detta på en marknad med lågt utbud och extrem efterfrågan driven av fortsatt låga räntor, goda virkespriser och tron på skog som investering. Priserna är nu på nivåer vi aldrig hade kunnat föreställa oss för något år sedan.

Prisuppgången synliggörs i Ludvig & Co halvårsstatistik 2021. Under första halvåret har priset på skogsmark i kr/m³sk ökat med 14,1 % till 537 kr/m³sk i hela landet jämfört med 2020. Ökningen är störst i mellersta, + 18,1 % till 570 kr/m³sk och södra, +18,0 % till 830 kr/m³sk Sverige. Den blygsamma ökningen, +2,1 % till 302 kr/m³sk i norra Sverige förklarar man med att avsluten ofta förskjuts till efter halvårsskiftet. Mäklarna anser att prisuppgången för helåret blir stark även i norra regionen.

Figur 16. Skogsmarkpriser kr/m³ per region. OBS: nominella priser.

Källa: Ludvig & Co

Förstagång- och långdistansköparna blir fler

En intressant iakttagelse från Ludvig & Co:s statistik är att antalet förstagångsköpare ökar på marknaden. Statistiken visar att 36 % är förstagångsköpare, jämfört med 29 % föregående år. Fler intressenter tar sig alltså in på marknaden. Utboägandet ökar också då, 45 % av köparna inte är bosatta i fastighetskommunen jämfört med 38 % föregående år. Vi ser detta som ett tydligt tecken på att TINA-effekten (There Is No Alternative), som varit ett vedertaget uttryck på aktiemarknaden, också har nått skogen. Räntebärande placeringar ger nästan ingen ränta och på börsen har vi sett extrema uppgångar. Detta gör att kapitalet söker sig till placeringar som aldrig tidigare varit aktuella för vissa investerare. Med ökade priser och större prisspridning vidgas också sökområdet för skogsfastigheter i landet?

Varken mäklare, köpare eller säljare vittnar om någon avkylning av skogsfastighetsmarknaden, så fortsatt glödhet budgivningarna i höst alltså. Den stora frågan är om köparna är medvetna om alla de förslag som ligger på bordet från EU och nationellt. Förslag som kan komma att innebära stora inskränkningar i äganderätten, ökad detaljreglering och minskade avverkningsmöjligheter i skogen. Är dessa redan inprisade i marknaden eller kan de komma som en chock för nyblivna skogsägare? Fortsättning följer.

Mats Fröjdenstam
Reg. Fastighetsmäklare, Areal Örebro
www.areas.se

I vår region upplever vi inte så stora fluktuationer på skogspriset som statistiken visar, även om fler objekt sticker ut prismässigt uppåt än tidigare. Vi upplever generellt lite mer rådgivning mot köparkåren nu, där flera nya spekulanter är intresserade av skog.

Men i slutändan är det ofta rågrannen som står som köpare. Gränbarkborren är ett av det största reella hotet mot skogen i närtid, men i denna region är det inte marknadspåverkande. Säljarna kan ibland vara nervösa inför försäljningar men köparna verkar inte påverkas av risken i sin köpkalkyl. Skogsägarna är ansatta i miljödebatten, men detta verkar ännu inte ha påverkat kalkylen. Med fortsatt låga räntor och likviditet i systemet ser vi inga tecken på sjunkande priser på skogsfastigheter. Detta förutsatt att vi inte får en ordentlig sänkning på bostadsmarknaden som smittar skogen.

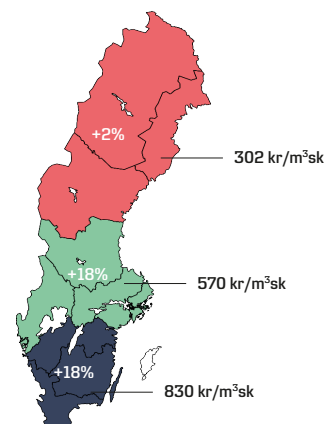

Jennie Bråthén
Reg. Fastighetsmäklare, Ludvig & Co
www.ludvig.se

Högsäsongen har precis kommit igång och vi har många avslut framför oss, där vi inte ser några andra tendenser än en fortsatt hög efterfrågan. Prisutvecklingen under året har varit historiskt hög, i vår statistik har vi aldrig tidigare sett någon liknande

utveckling. Säljarna i vår statistik är ett par år yngre än tidigare, kanske har de äldre köparna på grund av pandemin avvaktat med försäljningar. På köparsidan ser vi fler förstagångsköpare än tidigare och i det område jag är verksam har jag intressenter från hela södra Sverige i större utsträckning än tidigare. Ett kraftigt ökat utbud är den enda faktor vi ser som skulle kunna påverka prisnivån negativt i närtid. Det ska bli spännande att följa marknaden framåt!

Figur 17. Snittpris halvåret 2021 per region och prisutveckling procent sedan helårssiffror 2020

Ränta & valuta

Bankens Makroanalytiker **Therese Persson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen. <https://research.danskebank.com/research/>

Inflation- och tillväxttakt har toppat
Trots fortsatt smittspridning världen över så har den ekonomiska återhämtningen fortsatt i en god takt. USA och Sverige har i tillväxttermer nått förkrisnivåer med-

an återhämtningen gått långsammare för Euroområdet. Lyckad vaccinationsutrollning samt fortsatt expansiv finans- och penningpolitik talar för att tillväxten fortsätter vara stark även framöver.

Trots dessa positiva tongångar så finns det dock en del orostecken. Dels är det påtagligt att pandemin är långdragen, deltaspridningen har krävt nya restriktioner på fler håll samtidigt som Folkhälsomyndigheten på hemmaplan flaggar för att hemarbetet bör fortsätta. Parallellt med detta kommer indikationer på att industrikonjunkturen toppat. Utbuds- och leveransstörningar har begränsat produktionen på vissa håll men vi ser även tidiga indikationer på att efterfrågan börjat vika.

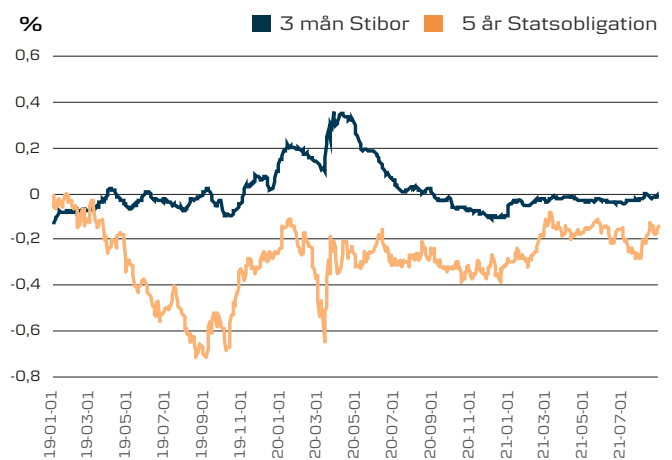
Ett annat hett tema som spökat på marknaden är inflationens vara eller icke vara där en rush i råvarupriserna och massiva stimulanter föranledde inflationsrädslan. De senaste månaderna har dock många av dessa råvarupriser vikt ned, exempelvis trävaror i USA och många företag bedömer nu att insatspriserna toppat. Centralbankernas gemensamma tes att inflationen är övergående har i mångt och mycket köpts av marknaderna.

Att ekonomierna återhämtar sig i olika takt bäddar för en spridning i hur respektive lands centralbank agerar. Fed den amerikanska centralbanken väntas kunna strama åt penningpolitiken bra mycket tidigare än vad Europa med ECB och Riksbanken väntas mäka. Detta kommer att påverka på så väl ränte- och valutautsikterna. Dollarkursen förväntas därför stärkas samtidigt som vi inte ser någon kronförstärkning framöver. Riksbanken har sedan pandemins start haft ett betydligt mer försiktigt förhållningssätt till pandemin än vad marknaden prisat in. När nu spridningen av viruset ökar samtidigt som inflationsutsikterna är låga, så bedömer vi att sannolikheten är mycket låg för att Riksbanken höjer räntan kommande år.

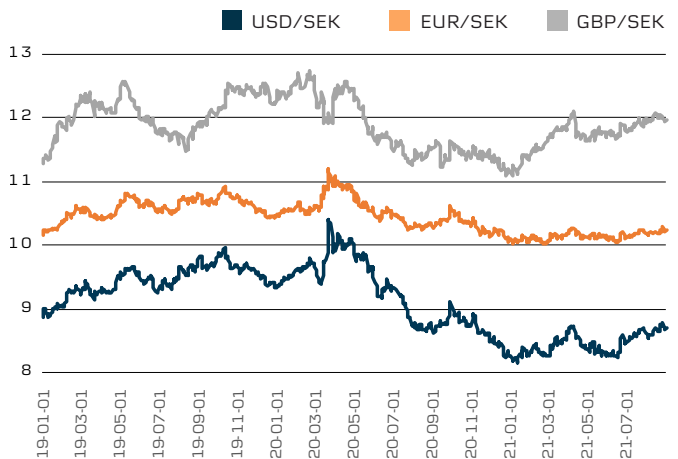
Tabell 2. Prognos ränta & valuta Danske Bank

	Spot	3m	6m	12m
3m Stibor	-0,03	-0,05	-0,05	-0,05
5 år statsobligation	-0,31	-0,05	0,10	0,25
USD/SEK	8,27	8,20	8,57	8,88
EUR/SEK	10,06	10,00	10,20	10,30
GBP/SEK	11,69	11,63	12,00	12,12

Figur 18. Ränta

Figur 19. Valuta

Källa ränta och valuta graf: Danske Bank och Macrobond

Om Danske Bank

Danske Bank Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktiebolag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med 225 kontor i 13 länder. Danske Bank i Sverige har ett 25-tal bankkontor och fyra regionala Finanscenter och etablerades i Sverige 1997 i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök www.danskebank.se

Ansvarig utgivare

Johan Freij
Affärsområdeschef, Skog och Lantbruk
Danske Bank Sverige
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare. Skicka dem till: johan.freij@danskebank.se